

Posudek oponenta na rigorózní práci

Jan Venc: Trestný čin vraždy a zabití podle § 140, 141 tr. zák. "

Mgr. Jan Venc v rigorózním řízení uplatnil svoji rozsáhlou a výborně hodnocenou diplomovou práci na téma úmyslných usmrcení. Domnívám se, že tato zdařilá monografie po formální a obsahové stránce ob stojí jako práce rigorózní.

Předložená práce je logicky a přehledně členěna do pěti kapitol. Systematika práce je tradiční; autor podává nejprve nástin historického vývoje postihování úmyslných usmrcení. Na rozdíl od jiných diplomových prací, které se v právněhistorické oblasti vyznačují jistou zabíhavostí, se Venc soustředí na moderní právní úpravu platnou na našem území. Za zmínku stojí pozornost autora věnovaná meziválečným osnovám trestních zákonů, přičemž autor zaznamenal i tehdejší odbornou diskusi. Na rozdíl od jiných prací na obdobné téma se autor blíže věnuje také úpravě vraždy v trestním zákoně z roku 1950. Historické úpravy byl doktorand schopen analyzovat v jejich celistvosti – nesoustředí se jen na ustanovení o vraždě. Chápe, že pro posouzení přísnosti postihu úmyslných usmrcení je třeba čtenáře upozornit na širší souvislosti trestání v určitém období. To se týká nejen možnosti uložení trestu smrti či výjimečného trestu, ale také existence zmírňujících ustanovení nebo úpravy udělování prezidentské milosti.

Díky pečlivé reflexi novel trestního zákona z roku 1961 čtenář Vencova textu lépe pochopí motivy změn, které přinesla rekonstrukce a proměna systematiky úmyslných usmrcení v roce 2009.

Těžiště práce spočívá v rozboru jednotlivých znaků trestných činů vraždy a zabití. Práce však není ryze popisná a nesnaží se suplovat komentářové příručky. Obsahuje totiž také cenné zobecňující pasáže. Autor si je vědom, že ochrana lidského života se nevyčerpává první hlavou zvláštní části TZ. Poukazuje na trestné činy v deváté a třinácté hlavě (teror, genocidium), jejichž společenskou závažnost (škodlivost) lze považovat za vůbec nejvyšší. Posлуhač se také blíže zamýšlí nad legislativně technickými možnostmi podchycení úmyslných usmrcení, kde zmiňuje systém tripartiční, bipartiční a tzv. nerozlišující. Tyto systémy dokládá na příkladech historických a zahraničních úprav nebo osnov trestních zákonů.

V předložené práci je dobře patrná obeznamenost autora s naukou o skutkové podstatě trestného činu. Autor je ve svých úvahách schopen vykročit i mimo rámec českého učebnicového pojetí typových znaků. Doktorand se detailně věnoval otázce počátku a konce lidského života. Do diskuse vrátil některé starší československé judikáty, které upadly do relativního zapomenutí (Ntd 246/86) a z těchto pramenů obsáhle cituje. Přitom řada starších soudních rozhodnutí (a právní názory v nich obsažené) se znovu stává využitelnou při řešení následků tzv. domácích porodů. Autor předložené práce tak popisuje mimo jiné i případ obviněného, který se sám pokusil neodborně provést císařský řez a porodit dítě své manželky. V rámci tohoto počínání byl plod usmrcen a dítě se narodilo mrtvé. Dnes se již zapomíná, že právě tento případ byl původním podnětem pozdější diskuse významných odborníků z oblasti trestního práva (zejm. Adolfa Dolenského a Dagmar Císařové).

Jako přednost posuzované práce můžeme označit snahu autora proniknout do složitějších exegetických otázek, k nimž patří zejména problematika příčinné souvislosti, nepřímého úmyslu a významu opomenutí v trestním právu. Podobně se autor zamýšlí nad přičitatelností úmyslného usmrcení právnické osobě. Pro ilustraci svého výkladu čerpá bohatě z publikovaných judikátů, ale také z vyličení známých kriminálních případů v tisku. Z těmito prameny dokáže korektně zacházet a kriticky je vyhodnotit. Velkou

pozornost autor věnuje subjektivní stránce vražd a zabití, v jejímž rámci se zabývá i různými afektivními stavy či problémem tzv. rozmyslu.

Cenným přínosem předložené práce je exkurz o právní úpravě v Izraeli. Volbu této jurisdikce považuji za šťastnou a pro českého odborného čtenáře podnětnou.

Práce se vyznačuje korektním, ale čtivým odborným stylem.

Po formální i obsahové stránce jde o práci, která se vymyká běžným standardům výborně hodnocených diplomových prací. To se týká nejen rozsahu čistého textu (89 stran), ale také míry originality, rozsahu pramenů a metodologické úrovně. Práce především není pouhou kompilací, ale originální syntézou, kdy autor získané poznatky nejen třídí a spojuje, ale také hodnotí, klade do vhodného kontextu a vyvozuje z nich ordinální závěry. Práce vyniká spojením velmi dobré trestněprávní erudice autora (v porovnání s jinými mladými absolventy) s rozsáhlými znalostmi z mimotrestních oborů, jako je psychologie a medicína. Především však práce vzbuzuje respekt takřka vyčerpávajícím okruhem soudních rozhodnutí, kterých autor sebral a vyhodnotil celé desítky. V tomto ohledu práce představuje skutečný přínos k aktuálnímu vědeckému diskurzu, pokud jde o téma úmyslných usmrcení a má i nesporný význam pro aplikační praxi.

Pro **ústní obhajobu** navrhuji, aby kandidát stručně porovnal právní úpravu v ČR a v Izraeli, pokud jde o systematiku úmyslných usmrcení. Pro další *rozpravu v rámci obhajoby* navrhuji některé z násl. témat:

Jak se lišilo pojetí systematiky úmyslných usmrcení v tzv. profesorské osnově trestního zákona z roku 1926 a v tzv. ministerské osnově z roku 1936?

Lze spáchat zabití omisivně?

Může být tzv. omluvitelným hnutím myslí tzv. *craving* – intenzivní touha drogově závislého po návykové látce?

Jaký je názor kandidáta na rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 6 Tdo 1370/2018 k trestnému činu dle § 144 odst. 1 TZ?

Závěrečný návrh:

S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby byla práce Mgr. Jana Vence **uznána jako práce rigorózní a navrhuji její ústní obhajobu.**

Pro případ úspěšné obhajoby a složení rigorózní zkoušky **navrhuji, aby byl Mgr. Jan Venc promován doktorem práv (JUDr.)**

V Praze dne 7. května 2021

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.